

בס"ד

ערב שבת קודש

עלון
דו שבועי

ענג שבת

פרשת ויגש - ויחי

יוצא לאור ע"י העמותה להשרשת ערכים יהודיים לאומיים
ו' בטבת ה'תש"ף (03.01.2020) | יעילוי נשמת דוד חי ישראל ז"ל, ממייסדי העמותה ו'ענג שבת' ומפעיליה המרכזיים. יהי זכרו ברוך! | עלון מס' 6 (1254) (שנה שלוש וארבע)

מועדי השבת ויגש

ער"ש מוצ"ש	יום	ער"ש מוצ"ש
17.28	י-ם	16.12
17.29	ת"א	16.26
17.27	חיפה	16.15
17.31	ב"ש	16.30
17.29	אילת	16.23

זמני היום והלמידים היומים:

משבת ויגש - יום ו'	אופק ת"א (שעות חורף)
עלות השחר	5.07 - 5.06
זמן הנחת תפילין	5.53 - 5.53
הנץ החמה (מישור)	6.43 - 6.43
הנץ החמה (הנראה)	6.48 - 6.48
ס"ז ק"ש מנ"א	8.27 - 8.25
ס"ז ק"ש הגר"א	9.14 - 9.12
חצות היום	11.49 - 11.46
מנחה גדולה	12.19 - 12.16
שקיעת החמה	16.54 - 16.49
צאת הכוכבים ב'	17.44 - 17.39

דף יומי: נידה עג - ברכות ז

מועדי השבת ויחי

ער"ש מוצ"ש	יום	ער"ש מוצ"ש
17.33	י-ם	16.17
17.35	ת"א	16.32
17.32	חיפה	16.21
17.37	ב"ש	16.36
17.35	אילת	16.29

זמני היום והלמידים היומים:

משבת ויחי - יום ו'	אופק ת"א
עלות השחר	5.07 - 5.07
זמן הנחת תפילין	5.52 - 5.53
הנץ החמה (מישור)	6.42 - 6.43
הנץ החמה (הנראה)	6.48 - 6.48
ס"ז ק"ש מנ"א	8.29 - 8.28
ס"ז ק"ש הגר"א	9.15 - 9.14
חצות היום	11.51 - 11.49
מנחה גדולה	12.22 - 12.19
שקיעת החמה	17.00 - 16.54
צאת הכוכבים ב'	17.50 - 17.44

דף יומי: ברכות ח - יד

את העלון ניתן למצוא בפיסיבוק
תחת השם: "ענג שבת"
את העלון ניתן למצוא באתר
www.yeshiva.org.il
וגם באתר מורשת בקטגוריית עלוני שבת
ב"מידע יהודי" www.moreshet.co.il

יו"ר העמותה והעורך עו"ד שמואל כהן
כתובת: רח' בלוק 3, ת"א
טל: 03-5234063, פקס: 03-5234054
דוא"ל: smuladv@netvision.net.il

העלון מוקדש לזכר ולע"נ
דוד אריה עזריאל אלקון ז"ל,
נפטר ב-ט"ז בטבת תשל"ו.
יהי זכרו ברוך!

צוואה ודיבור

כתבת צוואה? מה יהיה כתוב בה? מי יקרא אותה?
"ויקברו ימי ישראל למות" - יעקב יודע שהוא הולך למות והוא עושה מספר פעולות על מנת להבטיח את עתיד המשפחה.

הוא מבקש לא להיקבר במצרים ולהיקבר בקבורת אבותיו, הוא נותן נחלה כפולה ליוסף, נחלה לאפרים ונחלה למנשה והוא אומר לבניו "את אשר יקרא אתכם באחרית הימים".

יש שפירשו שיעקב לא מתייחס לעתיד אלא גם לעבר המשפחה, למכירת יוסף ולארועים אחרים בחיי המשפחה. והדברים מפורשים ביחס לראובן שמעון ולוי. יעקב נתקל בהתנהגות בעייתית מאוד של ראובן במעשה בלהה, ושמעון ולוי במעשה דינה. מהי תגובתו כאשר הדברים קורים? ביחס למעשה ראובן ובלהה? ויעקב אף לא מתארת שום אביו וישמע ישרא"ל (ל"ה, כ"ב) התורה מתארת את ידיעתו של יעקב אך לא מתארת שום דיבור בינו לבין בכורו. ביחס למעשה שמעון ולוי בשכם "ויאמר יעקב אל שמעון ואל לוי עקבתם אותי להבאישני בישב הארץ בפנעני ובפרזי, ואני מתן מספר ונאספו עלי ויהפוני ונשמדתי אני וביתי. ויאמרו הכזונה יעשה את אחותנו?!" (ל"ד, ל"א-ל"ב) הדיבור בין יעקב לבניו קטוע ולא ממצה. יעקב מביע את דעתו ביחס לאירועים בסוף ימיו ותגובתו חריפה ביותר, ראובן שמעון ולוי כמעט מקוללים על ידי אביהם בדברי הפרידה שלו מבניו. מדוע?

יש שפירשו שיעקב חשש לדבר מיד כיוון שחשש שביקורת על בניו תרחיק אותם ממנו. אך אולי חברו לדברים החריפים שני גורמים, הראשון הוא האפשרות לשאת מונולוג. בצוואה המצווה מדבר ובניו שותקים, יעקב יכול לומר את שעל ליבו בלי לקחת בחשבון את התגובה. והשני - יעקב לא דיבר עם בניו בסמוך לאירועים, השתיקה יצרה ניכור והחמרה של תגובתו של יעקב עד כדי כך שבסוף ימיו תגובתו למעשים היא כמעט קללה. יעקב ששמר את תגובתו והתאפק שנים ארוכות כבר לא יכול לשמור את תגובתו בבטן, וכאשר הוא מגיב ויודע שאיננו צריך לחשוש מתגובתם של בניו הוא משתמש במילים חריפות, ויש שיאמרו חריפות מדי. ואולי יעקב גם רומז לאלטרנטיבה לצוואה, לפחות כך הבין רש"י הירש על המילה "האספו": "הויעדו כאחד במטרתכם המשותפת! היו נקלטים במה שמופתך לכולכם! עמדו כולם על קרקע אחת! האספו מצווה להיוועד - מבחינה רוחנית - בנקודה אחת לשם מטרה אחת. הדרך הנכונה לדיבור בונה היא דיבור שנעשה פנים אל פנים מתוך שותפות ואחווה, מתוך כוונה טובה, כך מתקדמת משפחת יעקב למען הגשמת יעודה ההיסטורי 'שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד'." המשפחה המאוחדת כדי שתוכל להמשיך ולהתמיד להיות משפחה אחת ובהמשך עם אחד חייבת לפעול לאור צוואת יעקב - להאסף, להתאחד להיות ולחיות כעם אחד, להיות בנקודה אחת ולשם מטרה אחת, ועל מנת לחיות לאור המטרה הזו, כדאי לדבר בגלוי, לא לשמור דברים בבטן, ולא לצבור מתחים אלא לפתור סכסוכים בתחילתם. כך ציווה הראשון לציון, הרב בן ציון חי עוזיאל לפני פטירתו: "שמרו את מצוותיה כהלכתן ואת חקיה ומשפטיה בשלמותם כי משפטי ה' אמת צדקו יחדיו... ועוד זאת שמרו מכל משמר את שלום העם ושלום המדינה והאמת והשלום אהבו כי המחלוקת והפרוד הם האויבים היותר מסוכנים שהם כעש לבית יעקב ורקב בעצמותיו ולהפך השלום והאחדות הם יסודות הנצח לקיומו הממלכתי של בית ישראל שלא ימוט לנצח הם הם העמודים שבית ישראל נכון עליהם תמיד והם צנורות הברכה ומקורות השפע וזרועות העז והגבורה של עם ישראל.

הרב אסי בלנק, מנהל חינוכי ישיבת הר עציון

העלון מוקדש לזכר ולע"נ
ר' יהודה אברהם
בן יעקב אליעזר פלדמן ז"ל,
נפטר ב-ח' בטבת תשמ"ז. יהי זכרו ברוך!

העלון מוקדש לזכר ולע"נ
דב בן אשר זליג זינגר ז"ל,
נפטר ב-ג' בטבת תשס"ה.
יהי זכרו ברוך!

העלון מוקדש לזכר ולע"נ
אריה עזריאל אלקון ז"ל,
נפטר ב-ט"ז בטבת תשל"ו.
יהי זכרו ברוך!

אימוני קרב מגע והגנה עצמית

האימונים מיועדים לבני נוער ובוגרים מעל גיל 12, ללא צורך בניסיון מוקדם. ניתן להתאמן באימונים אישיים / זוגות או בקבוצות קטנות.

בהנהלת **שלומי חגואל**
חגורה שחורה - דאן 3
לחימה משולבת (MMA)

לשאלות ותאום אימון:
054-6695400

נגריית שינדלר

- בוטיק רהיטים בהתאמה אישית -

הלקוח נלא התחייבות
בשיטת ייצור קבית

נגריית שינדלר מתמחה בבניית רהיטים ועבודות עץ
בהתאמה אישית, תאום תכנון וביצוע מול אדריכלים/יות
מעצבי/ות פנים ולקוחות פרטיים.

050-2561836

בניית אתרים: עיצוב אתרים,
מינסייט, דף נחיתה, בניית אתרים, מערכות ניהול תוכן,
אחסון אתרים וקידום אתרים.

אינטראקטיב: עיצוב באנרים, עיצוב באנרים פלאש,
קטלוג אלקטרוני.

עיצוב גרפי: לוגו, ניירת, פלייר, מודעה, פרוספקט,
קטלוג, ספר, רולאפ וכרטיס ביקור.

חגואל טל: 054-6695400
שפיצברג shelegpr@gmail.com

פישו אותנו בפיסיבוק
Haguel Spitzberg

מבצעים את כל סוגי האיטום

מערכות איטום חדשניות לגגות עד 8 שנות אחריות כולל גגות מרוצפים. איטום קירות חיצוניים, טיח, תפרים, סדקים והתזת סילרים ע"י סנפלינג. צביעת קירות חיצוניים בסנפלינג. התקנת מרזבים, עבודה מקצועית ויסודית.

ורן **052-4012533**

דיני השבוע ומנהגיו יעקב יוסף שמעון ונחמה חיה כהן ז"ל לעילוי נשמת

שבת פרשת ויגש
הפטרה: "וייהי דבר ה' אלי" (יחזקאל לו, טו).
יום שלישי - עשרה בטבת, תענית ציבור.
 תחילת הצום עם עלות השחר: ירושלים 5:04, תל-אביב 5:07, חיפה 5:07, באר שבע 5:03, אילת 5:05.
 סיום הצום: ירושלים 17:13, תל-אביב 17:09, חיפה 17:09, באר שבע 17:14, אילת 17:14.

עשרה בטבת - היום שבו החל המצור של נבוכדנצר השני מלך בבל על ירושלים, שהסתיים בחורבן ממלכת יהודה, ירושלים וחורבן בית המקדש הראשון. היום נקבע כאחד מארבעת הצומות על חורבן ירושלים ביחד עם צום גדליה, שבעה עשר בתמוז ותשעה באב.

מצינו חומרה מיוחדת בצום עשרה בטבת, שאין בצומות האחרים, אפילו לא בצום תשעה באב. בשולחן ערוך (אורח חיים סימן תק"ג סעיף ג) פסק: "כל ד' צומות הללו אם חלו להיות בשבת, נדחין לאחר השבת". הבית יוסף על הטור בסימן תק"ג: עשרה בטבת משונה משאר תעניות. שאפילו אם היה חל בשבת לא היו יכולים לדחותו כלל אחר. בכל הצומות פירש הגבאי את החודש: "צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי" (זכריה ה, יט) - וחמשים קבעו היום בחודש. מה שאין כן לגבי עשרה בטבת, שנאמר בו מפורש (יחזקאל כד, א-ב): "וייהי דבר ה' אלי... בעצם היום הזה" (מנחת חינוך מצוה שא. וראה אור שמהו ה' תענית פ"ה ה"ו וחיזושי הגר"ח ראש השנה י"ח, ב). אמנם בסדרי הזמנים בלחות שלנו, שאין מקדשים את החודש על פי הראיה, אין יום עשרה בטבת חל בשבת, אבל בספר אבודרהם (סדר תפלת התעניות) כתב: "וחילוק יש ביניהם, שארבעת הצומות הם נדחין לפעמים כשחלו בשבת, חוץ מעשרה בטבת, שאינו חל לעולם בשבת... ואפילו היה חל בשבת לא היו יכולים לדחותו ליום אחר, מפני שנאמר בו 'בעצם היום הזה' כמו ביום הכפורים (ויקרא כג, כח-כ"ט) רבי יהונתן אייבשיץ ב"ר בנימין, שארבעת ביערות דבש (ח"א דרוש ב) ע"פ האבודרהם, שעשרה בטבת הוא 'יום הרע אויב בקודש לצור על עיר, ויום ההוא קשה לישראל למאד יותר מיום חורבן הבית, כי ט' באב אינו דוחה שבת, ואילו ט' טבת דוחה שבת כמו יום הכפורים. וכיון שכבר הותרה הרצועה המעולה לצור על עיר, כבר אח"כ יהיה הדרך כבשה לפני אויבי עמנו לעשות כאשר זממו בעונות הרבים".

ענו וקריאת התורה בתענית
 בשחרית אומרים סליחות. הש"ץ אומר "עננו" בין "גואל" לרפאנו". אבינו מלכנו, קריאת התורה: "ויחל" (פרשת כי תשא. שמות לב, יא-יד, לה, א-ז).

הפטרה: האשכנזים מפטירים במנחה 'דרשו ה' בהמצאו' (ישעיהו נה, ו). יש לדעת, כי ברכת 'העונה בעת צרה' ("עננו") וקריאת התורה בתענית ציבור נתקנה לציבור של מתענים, עשרה, דווקא (ראה ביאור הלכה ס' תקסה ד"ה 'שאי אפשר'), אבל כשאין עשרה מתענים אין ש"ץ קובע ברכה לעצמה ואין קוראים בתורה. אבל ש"ץ אומר 'עננו' בברכת 'שומע תפילה' בלי חתימת הברכה. ולגבי 'עננו' עם ברכת 'העונה בעת צרה' - בצום עשרה בטבת, שהוא מדברי קבלה, קובע ש"ץ ברכה לעצמה גם כשיש שבעה מתענים. כשאין ש"ץ אלא מי שאינו מתענה, הריהו אומר 'עננו' ב'שומע תפילה' בלי חתימת הברכה, אך אינו אומר 'ביום צום תעניתנו', אלא 'ביום צום התענית הזה'.

עשרה בטבת - יום הקדיש הכללי
 ביום כ"ז בכסלו תשי"א קבעה הרבנות הראשית לישראל את יום עשרה בטבת כ"יום הקדיש הכללי לזכר קדושי השואה", ויום **היארציטי - הזיכרון לזכר נפטרים והנרצחים** שיום מותם לא נודע: "יום העשירי בטבת נקבע על דינו, ליום השנה לקהילות ישראל - אנשים נשים וטף - שניספו בהמוניהם באכזריות, בידיה הטמאות של המפלצת הנאצית בגרמניה; וישן המרדח, יאמרו תפילת הדרך. המוקד, כיסה עליהם ועל יום פקודתם. כלבניה **מיליוני החללים, שאין סמוכים לקביעת יום מותם**, יום זה קודש לזכרם ולעילוי

נשמותיהם הזכות והטהורות. דינו של יום זה, יום העשירי בטבת, לבניהם ולקרוביהם, כדינו של יום המיתה - לאמירת קדיש, ללימוד משניות ולהדלקת אור נשמה **ולכל יהודי** באשר הוא שם, **קדוש היום הזה לזכר רבבות בתי אבות ומשפחות שנשמדו כליל ללא השאר שרדי ופליט; וגואלם הוא בית ישראל כולו. ועל כל אחד להדליק בליל זה** אור לעשירי בטבת, נר נשמה בביתו, ומי שאין הוריו בחיים ישתתף באמירת קדיש בציבור, כפי שקבעו רבותינו, כל אחד ואחד, בלי הבדל עדה, ונקיים בכך את הערבות שאנו ערבים זה לזה".

שבת פרשת ויחי
הפטרה: "ויקרבו ימי דוד" (מלכים א' ב, א).
 יום חמישי, י"ט בטבת - יום ראשון למנהג תענית **שובבי"ם**. **שובבי"ם ת"ת**

ראשי תיבות של פרשיות השבועות הבעל"ט: שמות וארא בא בשלח יתרו משפטים (תרומה תצוה) שבהם קוראים על גלות מצרים. מנהג יראים, חסידים ואנשי מעשה, שבשנה מעוברת שהחורף שלה ארוך בחודש אחד יותר מבשאר השנים מתענים בכל יום חמישי מן השבועות שקוראים בהם את הפרשיות שובבי"ם ת"ת. ועיקר מה שהם מתענים הוא, שיפרו ישראל וירבו ולא תפיל אנשה עוברה, לכן קבעו התעניות ביום חמישי שנבראו בו הדגים ונאמרה בהם הברכה "פרו ורבו" ובהם מברכים תמיד "וידגו לרוב".

"ישאר את אחיו וילכו, ויאמר אלהם אל תרצו בדרך" (מה, כד) רש"י: אל תפסעו פגיעה גסה (שם). הרשב"ם רמב"ן והחזקוני מפרשים באופן אחר: "אל תרצו: אל תיראו כלום בדרך מפני הליסטים, כי שלום לי מכל צד".

דיני תפילת הדרך

שולחן ערוך אורח חיים סימן ק: היוצא לדרך יתפלל, יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתולכנו לשלום וכו' וצריך לאמרה בלשון רבים, ואם אפשר יעמוד מליך כשיאמרנה, ואם היה רוכב אין צריך לירד (סעיף ד).

אין לומר אותה אלא פעם אחת ביום אפילו אם ינוח בעיר באמצע היום אבל אם דעתו ללון בעיר ואחר כך נמלך ויצא ממנה לעבור חוצה לה או לשוב לביתו צריך לחזור ולהתפלל אותה פעם אחרת. (סעיף ה). לכתחילה יש להסמך תפילת הדרך לברכה אחרת, כמו ברכה אחרונה על מאכל ושתייה. הר"מ מרוטנבורג כשהיה יוצא לדרך בבוקר היה אומר אחר יהי רצון כדי להסמיכה לברכת הגומל חסדים ותהיה ברכה הסמוכה לחברתה (סעיף ו).

כשאין באפשרות להסמיכה לברכה אחרת, יכול לאמרה אפילו אם אינה סמוכה (משנה ברורה שם ס"ק כח).

יש לאמרה אחרי שיצא מתחום הבית האחרון של העיר, ועבר מעט יותר משבעים אמה. בדיעבד אף כשאמרה לפני יציאתו את העיר יצא (שם במשנה ברורה ס"ק כט). אומר אותה אחר שהחזיק בדרך ואין לאומרה אלא אם כן יש לו לילך פרסה אבל פחות מפרסה לא יחתום בדרך (ולכתחלה יאמר אותה בפרסה ראשונה) (רש"י והר"י). ואם שכח מלאומרה יאמר אותה כל זמן שהוא בדרך ובלבד שלא הגיע תוך פרסה הסמוכה לעיר שרוצה ללון בה ומשם ואילך יאמר אותה בלא ברכה (סעיף ז).

לכתחילה יאמר תפילת הדרך בשמונת אלפים אמה הראשונות של הדרך, ובדיעבד יכול לאמרה כל עוד לא נכנס לשמונת אלפים אמה הקרובות למקום יעדו. (רמ"א סעיף ז) בשו"ת למשנה הלכות מהדו"ת אור החיים ס' עז אומר שאם נוסע באוירון יבדך מיד, כי אם ימתין אפילו מעט יהיה כבר אחרי השיעור הזה.

גם בתפילת הדרך צריך להישמר כנגד עורה או מקום צואה. הנוסעים בשבת מחמת פקוח נפש וכן אנשי בטחון או רפואה, החייבים לנסוע בשבת, אם נוסעים את המרחק, יאמרו תפילת הדרך. יש הנוהגים להגיד תפילת הדרך בתוך ברכת שמע קולנו בתפילת שמונה עשרה שמתפלל טרם יציאתו לדרך.

שו"ת בפרשה הרב ישראל א' שפירא רב קהילת 'אהבת אחים', בבלי תל-אביב

ותשב באיתן קשתו ויפוז זרעי ידיו מידי אביו יעקב משם רעה אבן ישראל (ויחי; מט, כד). אבן ישראל לשון נוטריקון, אב וכן (רש"י). עליית קטן למפטיר בשבת עם קריאה מיוחדת במשנה מגילה (ד, ו): 'קטן קורא בתורה ומתרגם', ובברייתא שבבבלי מגילה (דף כג ע"א): 'הכל עולין למנין שבעה, ואפילו קטן'. הרמב"ם (הל' תפילה יב, יז) פסק: 'קטן היודע לקרות, ויודע למי מברכין, עולה ממניין הקוראים'.

מניסוח הרמב"ם 'עולה ממנין הקוראים' לעומת לשון הברייתא 'עולין למנין שבעה', נראה שלדעתו ניתן להעלות קטן אף בקריאה שיש בה שלושה עולים, כמו בשני וחמישי. אך בפירוש המשנה לרמב"ם, ציין בשם 'אחד מן הגאונים האחרונים' שקטן רשאי לעלות רק 'אחר השלישי', כלומר רק בקריאת התורה שיש בה יותר משלושה עולים. במשנה ברורה (ס' רפב ס"ק יא) ציין הלכה, שהוא הדין גם בקריאת התורה של ראש חודש, יום טוב ויום הכיפורים, שאין מעלין קטן.

שיטת הר"ן (דף יג ע"א ד"ה הכל) שקטן יכול להשלים למנין שבעה, אבל 'לא שיהו כולם קטנים', לפיכך רוב העולים צריכים להיות גדולים. בשולחן ערוך (אור"ח ס' רפב, ג) סתם: 'הכל עולים למנין שבעה, והרמב"א שם פסק כשיטת הר"ן: 'אבל לא שיהיו כולם קטנים'. אולם, המגן אברהם (ס' רפב, ו) הוסיף: 'האידיא [בזמן הזה] לא נהיגי לקרות קטן אלא למפטיר', וענין זה הוא תלוי מנהג, כפי שסיכם הרב עובדיה יוסף (שו"ת 'חיוה דעת' ח"ד ס' כג): 'קטן שהגיע לחינוך, שיוודע למי מברכים מבן שנים ולמעלה, עולה לספר תורה למנין שבעה, וכל שכן שבעה, לעליית מפטיר ויכול לקרות בתורה בעצמו פרשת עלייתו, ובמקום שיש מנהג ברור שלא להעלות קטן לספר תורה, יעשו כמנהגם'.

הרמב"א (אור"ח ס' רפב, ד) פסק: 'קטן יכול לקרות בפרשת המוספין או בד' פרשיות שמוספין באדר וכן נוהגים'. קביעת הרמב"א שניתן להעלות קטן לכל מפטיר, מסתמכת על דעת רבינו מרדכי ב"ר הלל (מגילה ס' תתט): 'מנהגנו שקטן קורא במוספין'. כך גם הכריע השו"ע (אור"ח ס' רפד, ד): 'קטן יכול להפטיר', ומשמע כל מפטיר. אמנם, בשו"ת הריב"ש (ס' שכא) כתב 'דביום שיש שני ספרים, שהמפטיר קורא במה שהוא חובה ליום, אין מפטירין בו בקטן'. בתשובה אחרת (ס' לה) מבאר הריב"ש את הכלל על-פי שיטת הר"ן, שבשבת יכול קטן לקרוא כיון שקורא בנוסף לפחות גדול אחר, אבל כאשר נופלת קריאה מיוחדת שאותה קורא רק עולה אחד - צריך להפטיר בגדול'.

המהר"ל בתשובותיו (ס' קסז) יוצר הבחנה בין סוגי קריאות: 'ומה שקרוין הקטן מפטיר בפרשת המוספין, רבותינו התיירו הואיל והלו עולין למנין שבעה אפילו קטן, וקצת לבי ממונני על פרשת זכור', ומשמע שלקריאת זכור אינו עולה. הבחנה זו עולה גם בשבולי הלקט' (ס' עט) בין קריאה שהיא 'חיוב גמור' לבין קריאה שאינה כזו: 'שקריאת המוספין [של המועדים] אינה חובה, שהרי אינה נזכרת לא במשנה ולא בתוספתא ולא בתלמוד בבלי ולא בירושלמי ואינו אלא תיקון הגאונים שיקרא המפטיר במוספין, אבל ארבע פרשיות ופרשת ראש חודש [...] הן באים חובה ליום'. על-פי עיקרון זה הכריע ר' יואל סירקיש בתשובותיו (שו"ת 'בית חדש' ישנות, ס' קנח) שבמפטיר של קריאת המועדים 'הקטן עצמו יכול לקרות בקרבנות היום, שהרי אותה קריאה אינו כל כך חיוב'. הב"ח מוסיף שם עדות מרגשת: 'ומעיד אני עלי שאדוני אבי קנה לי ההפטרה בדמים שקרים במועד אחרון של פסח בהיותי קטן, וקראתי בעצמי בספר מוספין, בבית הכנסת של הגאון מהר"ש לוריא [המהרש"ל], וכמדומה לי שהרב ז"ל היה אז בבית-הכנסת ולא מיחה בדבר'.

במשנה ברורה (ס' רפב ס"ק כג) העלה הסתייגות מיוחדת לגבי שתי קריאות: 'יש מחמירין שלא לקרותו לקטן לפרשת זכור וכן לפרשת פרה, שיש אומרים שגם היא מדאורייתא'. אכן, רבי עקיבא איגר בהגהותיו לשו"ע (ס' רפב, ד) מכריע על-פי שיטת רבי אברהם הלוי בשו"ת 'פרח שושן' (אור"ח א ס' ח) להימנע מלהעלות קטן בארבע פרשיות, וכך פסק שם הביאור הלכה. הרב אליעזר יהודה ולדינגברג, בשו"ת 'ציץ אליעזר' (חלק ז ס' א פ"ג) מכריע הלכה למעשה: 'במקום דנהגין לקרוא לקטן למפטיר, כגון בשבת שלפני בר-מצוה, אין למנוע טוב ממנו מלקרותו גם למפטיר דיום-טוב, תנוכה, ראש חודש וד' פרושי, מלבד דיש להחמיר אולי לפרשת זכור, דמותר להעלות להן לקטן לפי רוב הפוסקים'.

זוית הלכתית הרב ברוך אפרת יו"ר איגוד הרבנים הצינזיים 'דרך אמונה', רב קהילה באפרת

הסכם יששכר זבולון

שאלה - בפרשת השבוע דורשים חז"ל, שזבולון יצא למסחר ויששכר עסק בתורה. האחים עשו הסכם ביניהם - בעולם הזה יששכר יקבל חלק מההכנסה הכספית של זבולון, ובעולם הבא זבולון יזכה בחלק משכרו של יששכר.

האם גם בימינו ניתן לערוך הסכם דומה, בין איש עסקים לתלמיד חכם, כך שהראשון יממן את השני, ובעולם הבא יחלוקו בשכר הרוחני? **תשובה** - כדברך, אכן חז"ל דרשו שיששכר זבולון עשו הסכם ביניהם, לחלוקת הממון בעוה"ז והשכר בעוה"ב.

להלן מספר עקרונות שכתבו הפוסקים ביחס להסכם זה בימינו. א. ניתן גם בימינו לעשות הסכם כזה. אולם לא ניתן למכור את השכר על מה שכבר למד, אלא רק את השכר על מה שילמד לאחר ההסכם (רמ"א יו"ד רמו).

ב. גם לאחר ההסכם, מי שעוסק במלאכה חייב במקביל לקבוע עיתים לתורה בעצמו, ולא לסמוך רק על ההסכם. ג. יש אומרים שלאחר ההסכם, השכר של בעל המלאכה בשמים שווה ללומד התורה (האג"מ בדעת הרמ"א), ויש אומרים שבכל אופן תלמיד חכם מקבל יותר שכר (הנצי"ב, משיב דבר ח"ג). ד. יש אומרים שמוותר לערוך הסכם כזה רק אם הלומד אינו בעל ממון (מרן הב"י, אבקת רוכל ס"ב).

ה. רוב הפוסקים צידדו לומר שההסכם הזה ראוי וטוב לכתחילה (ביעי"א ח"ז, חזו"א אגרת מט). ו. אין צריך שטר כתוב, ומספיק הסכם בעל פה (אג"מ ח"ד סל"ז) ז. יש אומרים שהלמדן מפיסיד חלק משכרו בעולם הבא בשל ההסכם (הנצי"ב במשיב דבר ג ס"ד, וכן דעת האג"מ). ויש אומרים ששכרו כלל לא נפגע, וכן דעת רוב הפוסקים (אוה"ח שמות ל, החיד"א בראש דוד, ההפלאה בפתיחתא לכתובות, וכן דעת החזו"א ועוד).

ח. השכר שמקבל בעוה"ב העוסק במלאכה, הוא רק על החלק בתורה שהוא סייע ללמדו. אך אינו מקבל שכר על כל תורתו של הלמדן. (א"מ). ט. לדעת רוב הפוסקים, ניתן לערוך הסכם עם כמה תורמים, וכל אחד יחלוק שכר בעוה"ב רק על התורה שסייע ללמדו.

והעיקר בכל זה - להרבות אור תורה בעולמנו, לעשות רצון בראנו, והעיקר אינו קבלת שכר בזה או בוא, אלא עשיית רצון ד' מאהבה. וסוף השכר לבוא.

ירב מרע
KIRAV MAGA

מבצע
אימון נסיון
בהגנה עצמית
אצלן בבית
ב-100 ש"ח
לשאלות ותאום אימון:
054-6695400

אימון אחד בלבד, משך האמן 60 דקות. המורה לאיתן גורדי, לאיור גוש דן מילדי.

העלון מוקדש לזכר ולע"נ יצחק משה קרוטהמר מטבריה, נפטר ב-י"ז בטבת תש"מ. יהי זכרו ברוך!	העלון מוקדש לזכר ולע"נ לביאה אסתר הנדליש נפטרה בגטו ורשא ב-ט' בטבת תש"ב. יהי זכרה ברוך!	העלון מוקדש לזכר ולע"נ אליהו חיים כהן נפטר בעשרה בטבת תשל"ב. יהי זכרו ברוך!
--	---	---